

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

KONEČNÉ ZNĚNÍ
A6-0074/2006

23. 3. 2006

ZPRÁVA

o opatřeních na podporu mnohojazyčnosti a výuky jazyků v Evropské unii:
Evropský ukazatel jazykových znalostí
(2005/2213(INI))

Výbor pro kulturu a vzdělávání

Zpravodaj: Manolis Mavrommatis

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	7
POSTUP.....	10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o opatřeních na podporu mnohojazyčnosti a výuky jazyků v Evropské unii: Evropský ukazatel jazykových znalostí (2005/2213(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise o Evropském ukazateli jazykových znalostí (KOM(2005)0356),
 - s ohledem na sdělení Komise o Nové rámcové strategii pro mnohojazyčnost (KOM(2005)0596),
 - s ohledem na sdělení Komise o Podpoře výuky jazyků a jazykové rozmanitosti: akční plán na období 2004–2006 (KOM(2003)0449),
 - s ohledem na program Vzdělávání a odborná příprava 2010: Úspěch lisabonské strategie závisí na neodkladných reformách (dokument Rady 6905/04 EDUC 43),
 - s ohledem na sdělení Komise nazvané Předloha společné zprávy Rady a Komise o pokroku z roku 2006 týkající se provádění pracovního programu Vzdělávání a odborná příprava 2010 (KOM(2005)0549),
 - s ohledem na závěry, ke kterým dospělo předsednictví Evropské rady na svém zasedání v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002,
 - s ohledem na závěry, ke kterým v souvislosti s ukazateli nového vzdělávání a odborné přípravy dospěla Rada ministrů školství, mládeže a kultury dne 25. května 2005,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A6-0074/2006),
- A. vzhledem k tomu, že kulturní a jazyková rozmanitost EU je nedílnou součástí evropské identity,
- B. vzhledem k tomu, že mnohojazyčnost vyžaduje účinnější komunikaci a lepší vzájemné porozumění,
- C. vzhledem k tomu, že k vytvoření Evropy občanů a společnosti založené na znalostech, obsažené v lisabonské strategii, je nezbytné, aby každý občan kromě svého mateřského jazyka prakticky ovládal nejméně dva další jazyky, protože nestačí osvojit si pouze jeden společný dorozumívací jazyk (*lingua franca*),
- D. vzhledem k tomu, že schopnost rozumět cizím jazykům a komunikovat v nich a zlepšení jazykových znalostí jsou významnými faktory pro optimální využití lidských zdrojů Evropy a že tato schopnost je základní schopností, již musí mít všichni evropští občané, aby se podpořil plný výkon práv a svobod vycházejících z mobility v Evropské unii a došlo k vytvoření skutečného evropského trhu práce,

- E. vzhledem k tomu, že stále větší a širší úroveň jazykových znalostí je měřítkem kvality evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy a jedním z kritérií pro posouzení pokroku na cestě, které učiní z Evropské unie nejvíce konkurenceschopnou znalostní ekonomiku na světě jako součást soudržnější politické unie sjednocené ve své rozmanitosti,
- F. vzhledem k tomu, že v březnu 2002 vyzvala Evropská rada v Barceloně k zavedení ukazatele jazykových znalostí, aby se napravil současný nedostatek hodnotících prvků týkajících se skutečných jazykových a komunikačních dovedností občanů Evropské unie,
- G. vzhledem k tomu, že akční plán „Podpora studia jazyků a jazykové rozmanitosti“ je pozitivním krokem k dosažení barcelonských cílů (mateřský jazyk a dva další jazyky) a že tedy vzniká zřetelná potřeba zvýšit úsilí EU v této oblasti,
- H. vzhledem k tomu, že v Evropské unii existuje mnoho rozdílných typů osvědčení o jazykových znalostech a dovednostech, komplikuje se tak srovnání jazykových dovedností, které skutečně má držitel osvědčení o znalosti určitého jazyka, a nedaří se získat prospěch z výměny osvědčených postupů, a tím se také znesnadňuje volný pohyb pracovníků a studentů na území Evropské unie,
- I. vzhledem k tomu, že je nutno vypracovat soubor spolehlivých údajů o skutečných jazykových dovednostech občanů, zejména mladých lidí, pokud je třeba mít k dispozici informace nezbytné k zavedení politiky vytvořené v zájmu vysoké kvality výuky jazyků,
- J. vzhledem k tomu, že podle výsledků průzkumu agentury Eurobarometr provedeného v září 2005 v průměru polovina občanů Evropské unie uvádí, že jsou schopni vést konverzaci alespoň v jednom jazyce kromě mateřského; mezi jednotlivými členskými státy však existují značné rozdíly,
- K. vzhledem k tomu, že podle informací Komise se na středních školách vyučuje v průměru daleko méně cizích jazyků, než stanovila Evropská rada v Barceloně v zájmu lepšího osvojení základních dovedností, zejména prostřednictvím vyučování nejméně dvou cizích jazyků od raného věku,
1. vítá návrh Komise ohledně zavedení evropského ukazatele jazykových znalostí, který je uveden mezi ukazateli, jež se členské státy rozhodly zavést v rámci programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“;
 2. využívá této příležitosti k tomu, aby zdůraznil klíčovou úlohu evropských ukazatelů pro hodnocení pokroku směrem k dosažení společných cílů lisabonské strategie v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a také význam programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“ pro porovnání a stanovení vnitrostátních politik a zavedení evropského strategického rámce pro přechod ke znalostní ekonomice prostřednictvím podpory a výměny osvědčených postupů;
 3. konstatuje, že úkolem daného ukazatele je pomocí objektivních testů přesně a spolehlivě určovat celkovou úroveň znalostí cizích jazyků ve všech členských státech;
 4. má za to, že testy jazykových znalostí by také měly brát v úvahu bilingvní a multilingvní

děti;

5. zastává stejný názor jako Komise, že v počáteční fázi by tento ukazatel měl být použit k posouzení jazykových znalostí pěti nejčastěji vyučovaných jazyků v systémech vzdělávání a odborné přípravy Unie (angličtina, francouzština, italština, němčina a španělština); vyzývá však Komisi a Radu, aby co nejdříve přijaly nutná opatření, aby bylo možno rozšířit tyto testy na více oficiálních jazyků Unie; aniž by to bylo na újmu výuce a rozvoji dalších jazyků, které zmíněný ukazatel nehodnotí;
6. je přesvědčen, že existence objektivních kritérií pro stanovení úrovní jazykových znalostí a zavedení nového společného referenčního rámce neomezí volnost při výběru a organizaci jednotlivých národních vzdělávacích systémů, a v souvislosti s tím podporuje návrh Komise využít pro zavedení evropského ukazatele společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který vypracovala Rada Evropy;
7. vyzývá členské státy k aktivní účasti na realizaci a rozvoji ukazatele a k poskytování nových podnětů k výuce jazyků, mimo jiné prostřednictvím účinných programů pro prohlubování jazykových znalostí;
8. naléhavě žádá členské státy, aby zlepšováním politik usilujících o rozšíření existující škály vyučovaných jazyků podporovaly šíření mnohojazyčnosti a aby stanovily priority svých politik v souladu se společnými cíli stanovenými v rámci lisabonské strategie;
9. vyzývá Komisi, aby doporučovala vyučování jazyků od raného věku, a má za to, že by iniciativy určené k informování o výhodách znalosti cizích jazyků, jako je akce Rady Evropy Evropský den jazyků (26. září) a akce EU Evropská jazyková cena, měly významněji přispět k prosazování mnohojazyčnosti;
10. podporuje návrh Komise ohledně přispění členských států k plnému využívání ukazatele, aby byla zřízena struktura, jejíž členové budou mít mandát členských států k tomu, aby poskytovali Komisi rady ohledně politických a technických otázek a ohledně všech podob technické podpory a aby podávali zprávy o pokroku v zavádění Ukazatele v členských státech;
11. konstatuje, že Komisi navržený Ukazatel by neměl vyžadovat dodatečné provozní výdaje z rozpočtu EU a že předpokládané výdaje jsou pokryty stávajícími programy *Socrates* a *Leonardo da Vinci* a novým integrovaným programem celoživotního učení;
12. vyzývá proto Komisi a Radu, aby v rámci nového integrovaného programu celoživotního učení byly poskytnuty nezbytné prostředky na podporu jazykového vzdělávání;
13. vyzývá Radu a Komisi, aby v rámci příštího finančního výhledu zajistily dostatečné finanční prostředky určené na zajištění plného využívání ukazatele;
14. vyzývá Radu, aby, pokud jde o vypracování a uplatňování Evropského ukazatele jazykových znalostí, odsouhlasila postup, parametry a časový plán navržené Komisí, aby bylo možno co nejdříve ukončit přípravnou fázi a urychlit realizaci ukazatele vzhledem k jeho zvláštnímu významu pro vytváření politiky;

15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

I. Úvod

Evropská unie je založena na soužití národů s různými dějinami ale společnou budoucností. Jejím dlouhodobým cílem je vytvoření jednotného prostoru, kde přibližně 460 milionů evropských občanů bude moci žít v souladu a přitom bude zachována jejich jedinečnost a rozmanitost.

V dnešní rozšířené Evropě je důležitější než kdy předtím, aby evropští občané měli nezbytné znalosti a schopnosti, které jim umožní efektivní dorozumívání a usnadní vzájemné porozumění.

Nestačí naučit se pouze jeden dorozumívací jazyk (*lingua franca*), také by to neodráželo evropskou identitu. V souvislosti s evropskou jazykovou a kulturní rozmanitostí usnadňuje znalost většího množství cizích jazyků komunikaci a současně nás vede k větší otevřenosti vůči našim spoluobčanům, jejich kulturám a jejich hodnotám.

Volný pohyb osob, zboží a služeb je navíc jedním ze základních kamenů Evropské unie. Občan, který dobře ovládá cizí jazyky, bude mít více příležitostí využít svobody pracovat a studovat v jiném členském státě. Vytvoření skutečně mnohojazyčné evropské společnosti, v níž každý občan kromě svého mateřského jazyka prakticky ovládá nejméně další dva jazyky, je tedy velmi důležité pro úspěšné vytvoření Evropy občanů a zejména pro zvýšení jejich mobility.

Větší zdatnost v oblasti cizích jazyků je konečně jedním z měřítek pro posouzení kvality evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem účinně konkurovat na mezinárodní úrovni.

II. Návrh Komise

Evropský ukazatel jazykových znalostí

Tento návrh Komise navazuje na rozhodnutí přijaté Evropskou radou v Barceloně v březnu 2002, kde hlavy států a vlád vyzvaly ke zdokonalení ovládnutí základních dovedností, zejména prostřednictvím výuky alespoň dvou cizích jazyků od raného věku, a k zavedení ukazatele jazykových znalostí.

Současná situace, která v Evropské unii převažuje, se vyznačuje nedostatkem údajů pro hodnocení skutečných jazykových znalostí občanů, a proto je nezbytné zavést spolehlivé systémy na měření pokroku při dosahování cíle stanoveného Evropskou radou v Barceloně spočívajícího v tom, že se systémy vzdělávání a odborné přípravy v Evropské unii do roku 2010 stanou známkou světové kvality.

Pokud jde o způsob testování jazykových znalostí a dovedností a o vydávání osvědčení, systémy vzdělávání a odborné přípravy se ve 25 členských státech velmi liší, což ztěžuje srovnávání a zmenšuje prostor pro vzájemné uznávání výsledků zkoušek v oblasti cizích jazyků. To má nepříznivý dopad na volný pohyb pracovníků a studentů v EU.

Komise navrhuje zavést ukazatel jazykových znalostí, který bude přesným a spolehlivým měřítkem na vysoké úrovni společným pro všechny členské státy a umožní posuzování obecných znalostí cizích jazyků. Tento ukazatel na základě objektivních testů *ad hoc*, které se vyzkoušejí na vzorku obyvatelstva, bude mít za úkol posoudit čtyři jazykové dovednosti: čtení, porozumění poslechu, ústní projev a písemný projev. Z praktických důvodů budou v první fázi probíhat pouze písemné testy. Příslušné údaje pro stanovení ukazatele by se měly shromažďovat v pravidelných intervalech, např. jednou za tři roky.

Ukazatel by měl zachytit znalosti vzorku na každé z šesti úrovní stupnice Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (Rada Evropy). Ten je již široce uznáván a používán v mnoha členských státech.

Komise navrhuje, aby v prvním kole byly jazykové dovednosti testovány v pěti nejčastěji vyučovaných jazycích v Unii (tj. angličtina, francouzština, němčina, španělština a italština) a v následujících fázích by se případně přidaly další jazyky.

Podle průzkumu provedeného v září 2005 agenturou Eurobarometr se těchto pět jazyků chce učit většina státních příslušníků EU. Je však třeba zdůraznit, že podle nedávné statistiky procento žáků základních škol, kteří se učí cizí jazyk, sice stoupá, avšak počet nabízených jazyků klesá. V mnoha zemích učení se cizímu jazyku stále častěji znamená jednoduše učení se angličtině.

Přestože zpravodaj podporuje postupný přístup Komise v této otázce, rád by zdůraznil nezbytnost co nejdříve přistoupit k hodnocení jazykových znalostí ve větším množství jazyků, pokud hodláme podporovat mnohojazyčnost. Souhlasí rovněž s hlavními směry postupu Komise a celkovými parametry ukazatele a současně bere v úvahu praktické a metodologické problémy, které nepochybně přinese jeho uplatňování a jeho celková složitost. Zdůrazňuje však, že je třeba ukazatele využívat správně, aby bylo možno formulovat závěry v oblasti politiky, již je třeba uskutečňovat na evropské a národní úrovni.

Poradní výbor pro evropský ukazatel jazykových znalostí

Zpravodaj souhlasí s návrhem Komise ve prospěch aktivní účasti členských států na realizaci a rozvíjení ukazatele, zejména pokud jde o náležitě informace o různých faktorech, které ovlivňují jazykové znalosti (televize, rodinné prostředí, počet hodin určených k vyučování jazyků, zkušenost učitelů atd.).

Aby bylo zaručeno řádné provádění ukazatele, předpokládá Komise vytvoření poradního výboru ze zástupců členských států, který bude Komisi poskytovat poradenství v politických a technických otázkách. Komise bude zajišťovat centrální koordinaci procesu a centrální analýzu shromážděných údajů s externí pomocí zajištěnou v souladu s běžnými postupy při zadávání zakázek.

Zpravodaj uznává nezbytnost koordinace osvědčených postupů členských států v technických a politických otázkách a považuje za významné dbát na to, aby tento výbor informoval o pokroku dosaženém při zavádění ukazatele v členských státech a při monitorování výsledků. Domnívá se rovněž, že tento výbor bude moci usnadňovat sblížení hledisek členských států s cílem vypracovat politiky ve prospěch mnohojazyčnosti.

III. Závěry

Evropský ukazatel jazykových znalostí se jeví jako cenný nástroj pro získání spolehlivých údajů o jazykových dovednostech evropských občanů, zejména mladých lidí, který umožní porovnání politik různých členských států v jazykové oblasti a tím usnadní zhodnocení a výměnu osvědčených postupů s cílem poskytnout nové podněty pro výuku jazyků.

Znalost nejméně dvou cizích jazyků by měla být součástí základních dovedností a představuje reprezentativní prvek identity evropských občanů, kteří žijí, studují, pracují a obecně se pohybují na území Evropské unie.

V širším rámci mají iniciativy jako např. Evropský den jazyků Rady Evropy 26. září nebo Evropská jazyková cena (inovační program pro výuku cizích jazyků a učení se jim v EU) často klíčový význam pro co nejlepší využívání výuky cizích jazyků.

Zpravodaj považuje za nezbytné, aby Rada i Komise využily tohoto podnětu a formulovaly nezbytná doporučení na politické úrovni, která povedou k vytvoření skutečně mnohojazyčné evropské společnosti.

¹ <http://europa.eu.int/comm/education/language/label/index.cfm#Search>

POSTUP

Název	Opatření na podporu mnohojazyčnosti a výuky jazyků v Evropské unii: Evropský ukazatel jazykových znalostí
Číslo postupu	(2005/2213(INI))
Základ v jednacím řádu	článek 45
Příslušný výbor Datum, kdy bylo na zasedání oznámeno svolení	CULT 17.11.2005
Výbor(y) požadáný(é) o stanovisko Datum oznámení na zasedání	
Nezaujaté stanovisko Datum rozhodnutí	
Užší spolupráce Datum oznámení na zasedání	
Zpravodaj Datum jmenování	Manolis Mavrommatis 30.8.2005
Předchozí zpravodaj(ové)	
Projednání ve výboru	23.2.2006 21.3.2006
Datum přijetí	21.3.2006
Výsledek hlasování	+: 26 -: 1 0: 1
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Maria Badia I Cutchet, Christopher Beazley, Ivo Belet, Giovanni Berlinguer, Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Claire Gibault, Vasco Graça Moura, Lissy Gröner, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Manolis Mavrommatis, Marianne Mikko, Ljudmila Novak, Doris Pack, Rolandas Pavilionis, Zdzisław Zbigniew Podkański, Christa Prets, Karin Resetarits, Nikolaos Sifunakis, Hannu Takkula, Helga Trüpel, Henri Weber, Thomas Wise
Náhradníci přítomní při závěrečném hlasování	Gyula Hegyi, Mario Mauro, Jaroslav Zvěřina
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	
Datum předložení	23.3.2006
Poznámky (údaje, které jsou k dispozici jen v jednom jazyce)	...